

КОНЦЕПТУАЛЬНИЙ ПІДХІД ДО ФОРМУВАННЯ МАРКЕТИНГОВОГО КОМПЛЕКСНО-ГАРМОНІЗАЦІЙНОГО МЕХАНІЗМУ ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО МАШИНОБУДУВАННЯ

©2018 ІЛЬЧУК В. П., ШПОМЕР Т. О.

УДК 658.8:631.162:330.341.1:631.3

Ільчук В. П., Шпомер Т. О. Концептуальний підхід до формування маркетингового комплексно-гармонізаційного механізму фінансового забезпечення інноваційного розвитку сільськогосподарського машинобудування

Мета статті полягає в удосконаленні концептуальних засад побудови маркетингового комплексно-гармонізаційного механізму фінансового забезпечення інноваційного розвитку сільськогосподарського машинобудування. Запропоновано заходи щодо розв'язання проблем фінансового забезпечення інноваційного розвитку сільськогосподарського машинобудування. Обґрунтовано, що результативність інноваційного розвитку в цій сфері залежить від спроможності задовольнити попит на очікувану інноваційну продукцію шляхом проведення маркетингових досліджень та потребує комплексного розвитку всіх складових вказаної підгалузі машинобудування – виробничої програми та техніко-технологічної бази виробництва. Запропоновано механізм фінансового забезпечення, який сприятиме комплексному інноваційному розвитку сільськогосподарського машинобудування на основі узгодження обсягів фінансування.

Ключові слова: фінансове забезпечення, інноваційний розвиток, фінансові ресурси, ринкова адаптація, сільськогосподарське машинобудування.

Рис.: 4. **Табл.:** 1. **Бібл.:** 11.

Ільчук Валерій Петрович – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри фінансів, банківської справи та страхування, Чернігівський національний технологічний університет (вул. Шевченка, 95, Чернігів, 14027, Україна)

E-mail: ivp5@ukr.net

Шпомер Тетяна Олександрівна – аспірантка кафедри фінансів, банківської справи та страхування, Чернігівський національний технологічний університет (вул. Шевченка, 95, Чернігів, 14027, Україна)

E-mail: tanya_shpomer@ukr.net

УДК 658.8:631.162:330.341.1:631.3

Ильчук В. П., Шпомер Т. А. Концептуальный подход к формированию маркетингового комплексно-гармонизационного механизма финансового обеспечения инновационного развития сельскохозяйственного машиностроения

Цель статьи заключается в совершенствовании концептуальных основ построения маркетингового комплексно-гармонизационного механизма финансового обеспечения инновационного развития сельскохозяйственного машиностроения. Предложены меры по решению проблем финансового обеспечения инновационного развития сельскохозяйственного машиностроения. Обосновано, что результативность инновационного развития в этой сфере зависит от способности удовлетворить спрос на ожидаемую инновационную продукцию путем проведения маркетинговых исследований и требует комплексного развития всех составляющих указанной подотрасли машиностроения – производственной программы и технико-технологической базы производства. Предложен механизм финансового обеспечения, который будет способствовать комплексному инновационному развитию сельскохозяйственного машиностроения на основе согласования объемов финансирования.

Ключевые слова: финансовое обеспечение, инновационное развитие, финансовые ресурсы, рыночная адаптация, сельскохозяйственное машиностроение.

Рис.: 4. **Табл.:** 1. **Библ.:** 11.

Ильчук Валерий Петрович – доктор экономических наук, профессор, заведующий кафедрой финансов, банковского дела и страхования, Черниговский национальный технологический университет (ул. Шевченко, 95, Чернигов, 14027, Украина)

E-mail: ivp5@ukr.net

Шпомер Татьяна Александровна – аспирантка кафедры финансов, банковского дела и страхования, Черниговский национальный технологический университет (ул. Шевченко, 95, Чернигов, 14027, Украина)

E-mail: tanya_shpomer@ukr.net

UDC 658.8:631.162:330.341.1:631.3

Ilchuk V. P., Shpomer T. O. The Conceptual Approach to Formation of Marketing Complexed Harmonization Mechanism for Financial Provision of Innovative Development of Agricultural Machine-Building

The article is aimed at improving the conceptual foundations of evolving a marketing complexed harmonization mechanism for financial support of innovative development of agricultural machine-building. The actions to solve problems of financial provision of innovative development of agricultural machine-building are proposed. It is substantiated, that efficiency of innovative development in this sphere depends on the ability to satisfy demand for the expected innovative production by carrying out marketing researches, and demands complex development of all components of the indicated sub-branch of machine-building – production program together with technical-technological base of production. A mechanism for financial support is proposed, which will facilitate a complex innovative development of agricultural machine-building on the basis of coordination of financing volumes.

Keywords: financial support, innovative development, financial resources, market adaptation, agricultural machine-building.

Fig.: 4. **Tbl.:** 1. **Bibl.:** 11.

Ilchuk Valerii P. – D. Sc. (Economics), Professor, Head of the Department of Finance, Banking and Insurance, Chernihiv National Technological University (95 Shevchenko Str., Chernihiv, 14027, Ukraine)

E-mail: ivp5@ukr.net

Shpomer Tetiana O. – Postgraduate Student, Department of Finance, Banking and Insurance, Chernihiv National Technological University (95 Shevchenko Str., Chernihiv, 14027, Ukraine)

E-mail: tanya_shpomer@ukr.net

Економічне зростання національної економіки можливе за умов фінансового забезпечення розвитку всіх її складових, на всіх соціально-економічних рівнях: підприємств, галузей, регіонів, що вимагає пошуку інвестиційних джерел, у тому числі і

нетрадиційних, розробки схем залучення фінансових ресурсів та створення нових механізмів фінансування.

Проблеми фінансового забезпечення інноваційного розвитку сільськогосподарського машинобудування та підвищення ефективності використання фі-

нансових ресурсів є найбільш актуальними в системі реалізації інноваційних пріоритетів розвитку економіки України.

За умов дефіциту державного бюджету, нестачі фінансових ресурсів на підприємствах сільськогосподарського машинобудування розвиток вказаної підгалузі машинобудування потребує пошуку нових підходів, нестандартних рішень, оригінальних схем, які б в умовах, що склалися, дозволили б знайти ресурси та можливості для виконання поставлених завдань щодо виведення сільськогосподарського машинобудування на шлях стійкого економічного зростання. Практична реалізація поставлених завдань має бути започаткована з процесу пошуку джерел фінансових ресурсів, які мають інвестиційний потенціал, тобто використання яких можливе на прийнятних умовах для фінансового забезпечення інноваційного розвитку сільськогосподарського машинобудування.

В умовах розпорошеності фінансових ресурсів серед різних суб'єктів фінансового ринку, які можна за певних умов розглядати як потенційних інвесторів, слід запропонувати раціональні форми співробітництва, які були б економічно вигідними всім учасникам інноваційно-інвестиційного процесу, здатних мобілізувати фінансовий потенціал для розв'язання проблем інноваційного розвитку сільськогосподарського машинобудування.

На сьогодні проблема фінансового забезпечення інноваційного розвитку сільськогосподарського машинобудування залишається нерозв'язаною, оскільки умови інвестування не задовольняють економічні інтереси інвесторів за інвестиційною привабливістю об'єктів інвестування, існуючими ризиками інвестування, інвестиційним кліматом у країні, політичною та економічною нестабільністю.

Дослідженням формування теоретико-методологічних засад і механізму фінансового забезпечення інноваційного розвитку як національної економіки, так і окремих галузей господарства займалися багато вчених-економістів, серед яких слід відмітити праці І. В. Осмірко [10], Р. С. Білик [1], О. М. Колодізева [7], Ю. О. Голуб [2], Г. В. Кіщенко [6], М. М. Забаштанського [4], І. Ю. Єпіфанової [3], А. Ю. Присяжнюк [11], С. В. Онишко [8; 9], К. О. Ільїної [5] та ін.

Мета статті полягає в удосконаленні концептуальних засад побудови маркетингового комплексно-гармонізаційного механізму фінансового забезпечення інноваційного розвитку сільськогосподарського машинобудування.

Результативність інноваційного розвитку сільськогосподарського машинобудування визначається ефективністю процесів пошуку, залучення, акумуляції та оптимізації інвестиційних джерел. Раціональне використання акумульованих фінансових ресурсів в умовах їх дефіциту потребує зважених рішень щодо вибору напрямів вкладення коштів, посилення відпо-

відальності за їх цільове використання, що є актуальним при інноваційному розвитку сільськогосподарського машинобудування в ринкових умовах функціонування. Необхідність задоволення попиту споживачів певною продукцією сільськогосподарського машинобудування з його виробничої програми, яка повинна мати високі експлуатаційні характеристики та високу якість, визначає інвестиційні пріоритети вкладення коштів в ті засоби виробництва та в ті технології, які дозволять налагодити випуск саме тієї продукції, яку потребує ринок.

Для гарантованого фінансового забезпечення інноваційного розвитку сільськогосподарського машинобудування необхідно створити відповідний механізм, який би забезпечив при обмежених фінансових ресурсах ефективні заходи щодо пошуку, акумуляції та фінансування інноваційних проектів, які реалізують інноваційні пріоритети розвитку цієї підгалузі машинобудування.

Розв'язання проблем фінансового забезпечення інноваційного розвитку сільськогосподарського машинобудування пов'язане з реалізацією таких заходів:

- ✦ прискорення формування механізму фінансового забезпечення інноваційного розвитку сільськогосподарського машинобудування з орієнтацією на використання накопиченого інноваційного потенціалу, ідей визнаних наукових шкіл, інтелектуального ресурсу наукових установ та закладів вищої освіти;
- ✦ удосконалення інституційного середовища, яке б створювало сприятливі умови для реалізації інноваційних проектів, комерціалізації наукових досліджень та розробок, ефективного трансферу технологій;
- ✦ активізація діяльності владних структур у створенні належного нормативно-правового забезпечення інноваційної діяльності, яке б сприяло поліпшенню інвестиційного клімату в Україні та активізувало б інноваційну діяльність підприємств сільськогосподарського машинобудування;
- ✦ створення сприятливих умов у сфері залучення фінансових ресурсів для потреб інвестування інновацій у сільськогосподарське машинобудування, доступність до ринку капіталів з можливістю залучення диверсифікованих джерел фінансування інноваційної діяльності, використання фінансових інструментів для залучення коштів як інституційних, так і дрібних інвесторів;
- ✦ удосконалення державної фінансової підтримки розвитку інноваційних процесів у сільськогосподарському машинобудуванні, здійснення державного податкового регулювання діяльності суб'єктів інноваційно-інвестиційної діяльності, запровадження пільг

і різних преференцій для активізації діяльності учасників інноваційного процесу.

Заходи щодо пошуку інвестиційних джерел, які надає ринкова економіка та організація процесу їх залучення є відправною точкою реалізації механізму фінансового забезпечення інноваційного розвитку сільськогосподарського машинобудування.

На сьогодні в Україні відсутні відпрацьовані схеми і механізми фінансового забезпечення інноваційного розвитку сільськогосподарського машинобудування, що позначилося на матеріально-технічній базі виробництва продукції для АПК. Існуюча система фінансового забезпечення вказаної підгалузі машинобудування вимагає формування досконалого механізму фінансування інновацій, який, з одного боку, має забезпечити раціональне використання фінансових ресурсів, а з іншого – забезпечити баланс інтересів інвесторів, держави і підприємств сільськогосподарського машинобудування.

Інвестиційна привабливість сільськогосподарського машинобудування знаходиться на досить низькому рівні, що підтверджується відсутністю належних обсягів інвестицій в його інноваційний розвиток. Це обумовлюється низькою віддачею на вкладений капітал, тривалим терміном окупності ка-

піталовкладень, необхідністю залучення значних обсягів фінансових ресурсів за умов ризикованості інноваційних проектів, відсутності належної підтримки з боку держави щодо технологічного переоснащення основних засобів виробництва і т. ін.

Значним стимулом притоку інвестицій у сільськогосподарське машинобудування має бути рішення держави щодо створення спеціального режиму інвестиційної діяльності в цій підгалузі машинобудування. Спеціальний режим інвестиційної діяльності створить сприятливі умови для інвесторів у плані надання пільг у сфері оподаткування, захисту інвестицій, інституціональної підтримки і т. ін., що має прискорити розвиток інноваційних процесів у галузі сільськогосподарського машинобудування.

Результативність інноваційного розвитку сільськогосподарського машинобудування залежить від його спроможності задовольнити потенційний попит на очікувану інноваційну продукцію, виявлений у процесі проведення маркетингових досліджень. Тобто інноваційний процес має орієнтуватися на потреби ринку. Тільки за таких умов може бути забезпечена висока ефективність інноваційного процесу, окупність усіх інвестиційних витрат. Тобто мова йде про ринкову адаптацію інноваційного розвитку сільськогосподарського машинобудування (рис. 1).

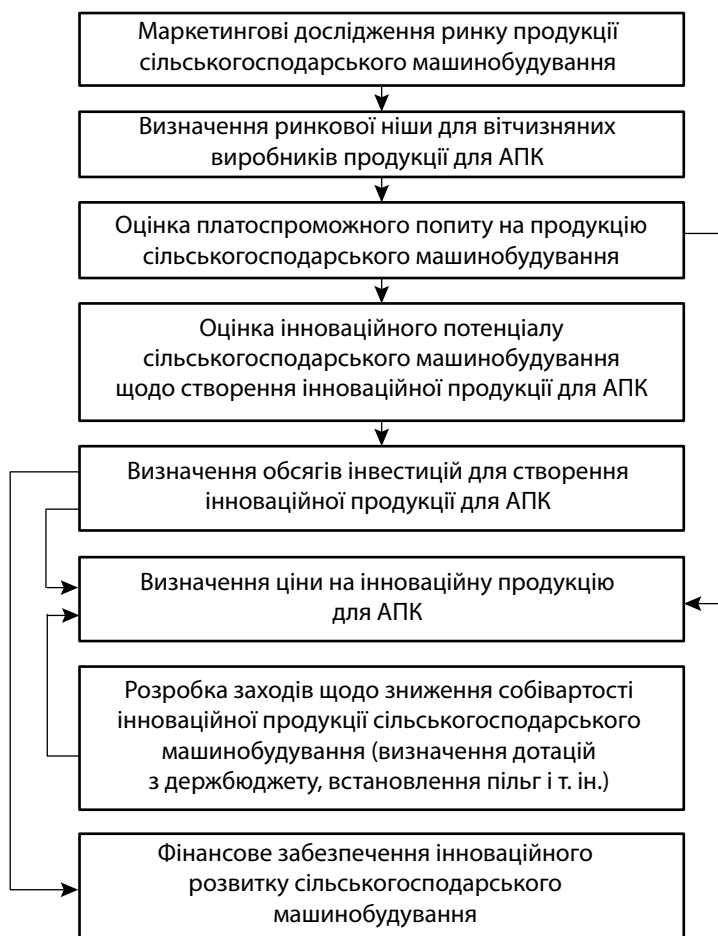

Рис. 1. Схема ринкової адаптації інноваційного розвитку сільськогосподарського машинобудування

Першим етапом на шляху ринкової адаптації мають бути маркетингові дослідження попиту споживачів на продукцію сільськогосподарського машинобудування. Слід чітко визначити, яку саме продукцію очікує ринок і яка продукція, що присутня на ринку, не влаштовує споживачів за своїми експлуатаційними характеристиками. Слід також мати інформацію про конкурентів, їхні сильні та слабкі сторони. Це дає можливість реалізувати наступні етапи, що стосуються визначення ринкової ніші для вітчизняних виробників інноваційної продукції сільськогосподарського машинобудування, а також оцінити платоспроможний попит споживачів на різні види цієї продукції, її обсяг. Залежно від прогнозних обсягів збуту інноваційної продукції визначається обсяг і види вказаної продукції (виробнича програма), яка має бути розроблена, виготовлена та поставлена на ринок, що, своєю чергою, визначає обсяги фінансового забезпечення на реалізацію всіх цих процесів.

Вартість створення інноваційної продукції відбивається на ціні її реалізації, яка має відповідати платоспроможному попиту. У разі такої невідповідності передбачено етап розробки заходів щодо зниження собівартості інноваційної продукції сільськогосподарського машинобудування. Це стосується

як впровадження більш раціональних конструкторсько-технологічних рішень, так і залучення допомоги з боку держави щодо фінансової підтримки інноваційних процесів (дотації з держбюджету, встановлення пільг і т. ін.).

Процес визначення обсягу фінансових ресурсів для інноваційного розвитку сільськогосподарського машинобудування починається саме з дослідження ринку, який надає ринково-технологічний і ринково-споживчий імпульси інноваційному розвитку його складових, а саме – техніко-технологічній базі виробництва (основним засобам виробництва) та виробничій програмі (продукції, що випускається). Тобто мова йде про комплексний інноваційний розвиток, який забезпечує технологічну узгодженість рівнів розвитку продукції та засобів виробництва цієї продукції.

Загальний обсяг фінансових ресурсів, спрямованих на інноваційний розвиток сільськогосподарського машинобудування, складається із суми обсягів фінансового забезпечення розвитку його складових – виробничої програми та техніко-технологічної бази виробництва (рис. 2).

Вплив технологічної узгодженості складових інноваційного розвитку сільськогосподарського машинобудування на ефективність використання фінансових ресурсів показано в табл. 1.

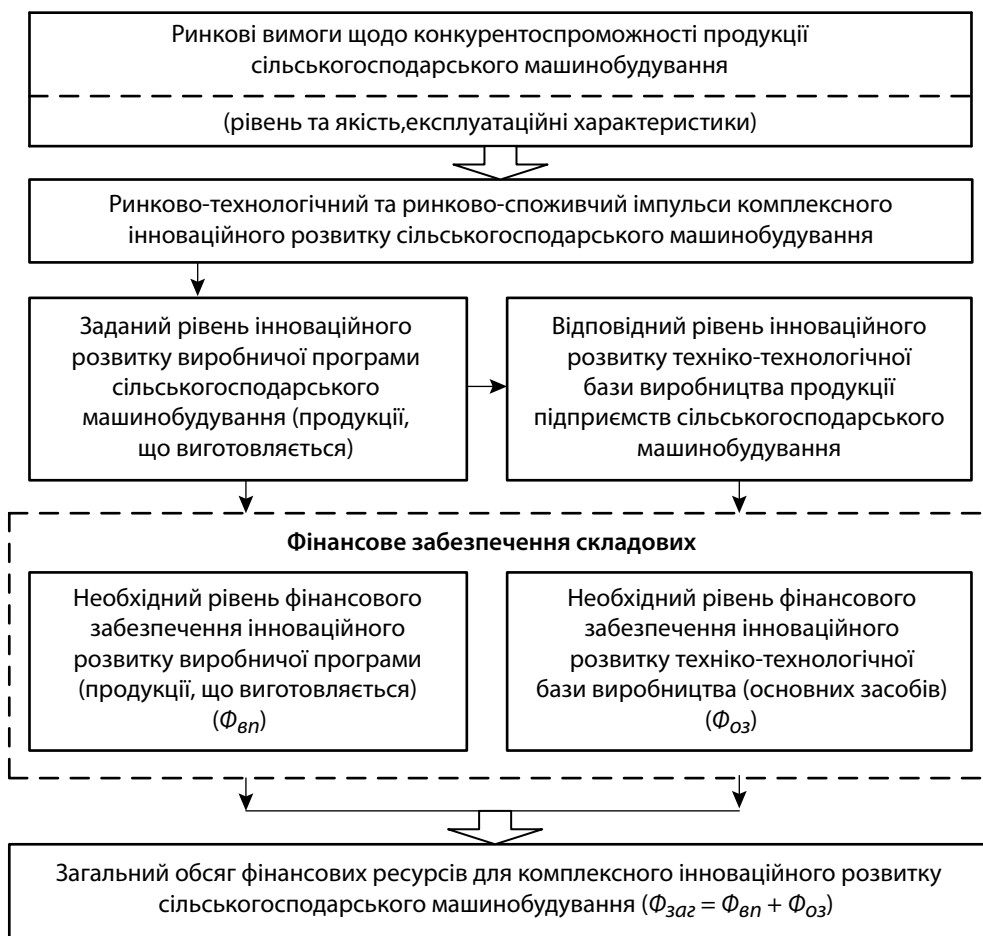

Рис. 2. Схема визначення обсягу фінансових ресурсів для комплексного інноваційного розвитку сільськогосподарського машинобудування

Ефективність використання фінансових ресурсів від технологічної узгодженості складових сільськогосподарського машинобудування

	Складові технологічного розвитку сільськогосподарського машинобудування		Технологічна узгодженість	Ефективність використання фінансових ресурсів
	Техніко-технологічна база виробництва	Виробнича програма		
Технологічний рівень	Високий	Низький	Мінімальна	Низька
	Високий	Середній	Недостатня	Низька
	Високий	Високий	Максимальна	Висока
	Середній	Низький	Недостатня	Низька
	Середній	Середній	Максимальна	Висока
	Середній	Високий	Недостатня	Низька
	Низький	Низький	Максимальна	Висока
	Низький	Середній	Недостатня	Низька
	Низький	Високий	Мінімальна	Низька

Досягнення певного рівня інноваційного розвитку складових сільськогосподарського машинобудування потребує і відповідного рівня їх фінансового забезпечення. При цьому рівнозначний інноваційний розвиток складових не означає, що інноваційний розвиток кожної із них потребує однакового обсягу фінансових ресурсів. Їх потреби при досягненні запланованого рівня інноваційного розвитку залежать від складності технологічних рішень, обсягів інноваційного оновлення, особливостей технологічної підготовки виробництва інноваційної продукції і т. ін.

За умов високого рівня інноваційного розвитку техніко-технологічної бази або виробничої програми інноваційний розвиток сільськогосподарського машинобудування спрямовується на ту складову, рівень якої необхідно підтягнути до рівня інноваційного лідера. У цьому випадку вектор інноваційного розвитку спрямовується в бік складової, яка потребує технологічної досконалості (рис. 3).

Процес фінансового забезпечення інноваційного розвитку сільськогосподарського машинобудування складається з таких укрупнених етапів:

- ✦ визначення обсягу фінансових ресурсів;
- ✦ пошук фінансових джерел і залучення фінансових ресурсів;
- ✦ безпосереднє фінансування інноваційного розвитку сільськогосподарського машинобудування (використання фінансових ресурсів).

Реалізація вказаних процесів покладається на відповідний механізм, який повинен мати ринкову орієнтацію та забезпечувати комплексний інноваційний розвиток складових сільськогосподарського машинобудування – виробничої програми та техніко-технологічної бази її виробництва.

Реалізація процесу комплексного фінансового забезпечення інноваційного розвитку сільськогос-

подарського машинобудування здійснюється з використанням певних принципів, методів, форм, засобів та інструментів. На фінансове забезпечення інноваційного розвитку вказаної підгалузі машинобудування впливають також джерела фінансування, умови їх залучення, фактори зовнішнього та внутрішнього середовища, характер інноваційно-інвестиційних процесів та діяльність всіх учасників інноваційно-інвестиційної сфери економіки (рис. 4).

ВИСНОВКИ

Використання маркетингового комплексно-гармонізаційного механізму фінансового забезпечення інноваційного розвитку сільськогосподарського машинобудування дозволяє одержати як інноваційні (техніко-технологічні) результати, що виявляються у створенні інноваційної продукції, конкурентоспроможної на вітчизняному і зарубіжному ринках, так і фінансово-економічні, що розкриваються в економічній, екологічній, соціальній та бюджетній ефективності.

Визначальна роль вказаного механізму фінансового забезпечення пояснюється тим, що цей механізм має сприяти комплексному інноваційному розвитку складових інноваційного розвитку сільськогосподарського машинобудування – виробничої програми та техніко-технологічної бази виробництва за рахунок узгоджених обсягів фінансування, які забезпечують відповідність інноваційного рівня вказаних складових. ■

ЛІТЕРАТУРА

1. Білик Р. С. Механізм фінансового забезпечення інноваційного розвитку в умовах глобалізації. Актуальні проблеми міжнародних відносин. 2013. Вип. 117 (2). С. 148–155.
2. Голуб Ю. О. Кредитна складова фінансового забезпечення діяльності суб'єктів господарювання: автореф. дис. ... канд. екон. наук: 08.00.08. Харків, 2011. 20 с.

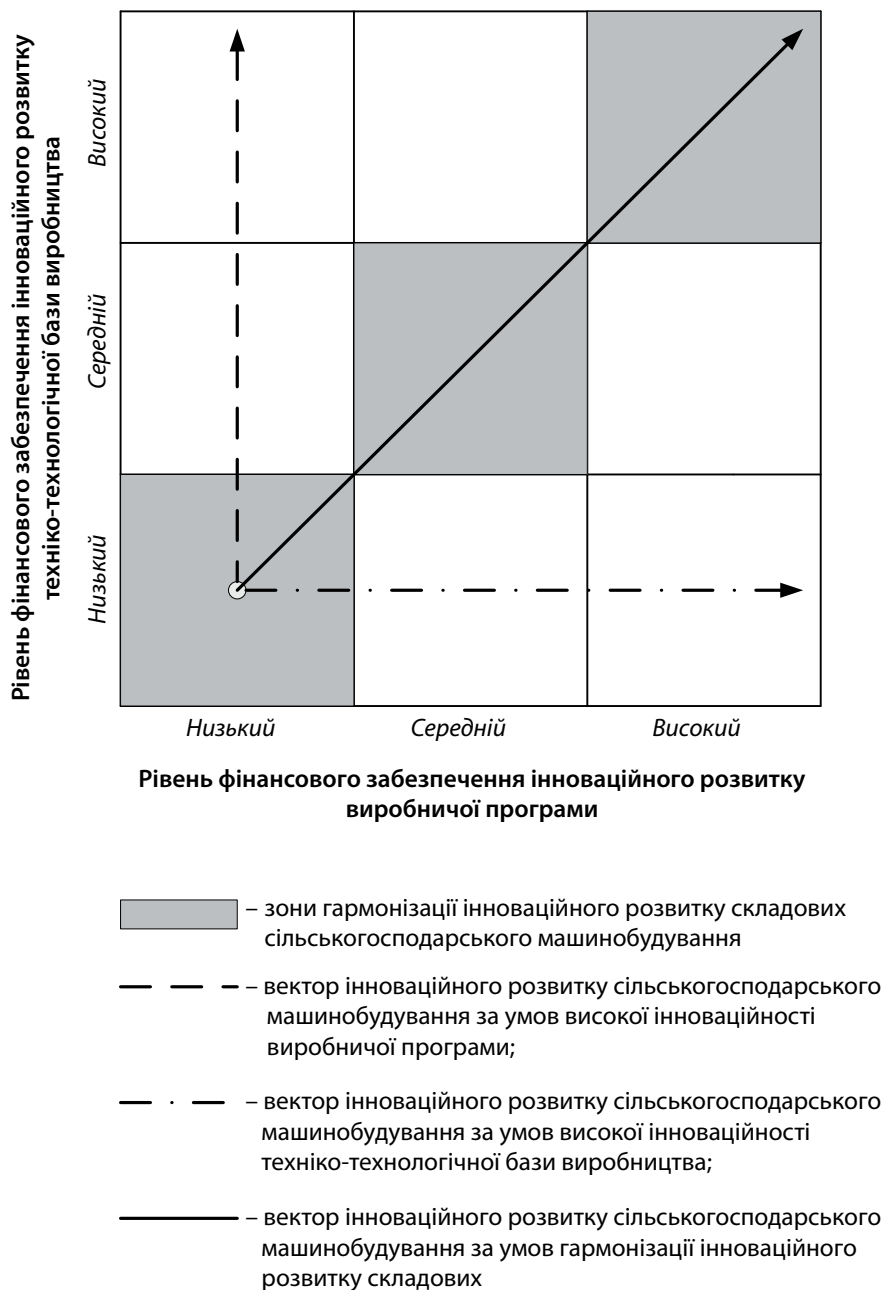

Рис. 3. Схема гармонізації фінансових потоків для технологічної узгодженості розвитку складових сільськогосподарського машинобудування

3. Єпіфанова І. Ю. Теоретичні аспекти фінансового забезпечення інноваційної діяльності промислових підприємств. *Економічний часопис-XXI*. 2012. № 2. С. 30–32.

4. Забаштанський М. М. Фінансове забезпечення комунальної сфери : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.00.08. Ірпінь, 2009. 21 с.

5. Ільїна К. О. Формування системи фінансового забезпечення інноваційного розвитку у відкритій економіці України : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.00.08. Львів, 2011. 20 с.

6. Кіщенко Г. В. Фінансове забезпечення розвитку суб'єктів нафтового бізнесу : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.00.08. Київ, 2011. 20 с.

7. Колодізев О. М. Фінансове забезпечення інноваційного розвитку національної економіки : дис. ... д-ра екон. наук : 08.00.08. Харків, 2010. 556 с.

8. Онишко С. В., Онишко С. В. Фінансовий ринок в системі джерел фінансового забезпечення інноваційно-орі-

єнтованого розвитку України. *Науковий вісник Полісся*. 2016. Вип. 2. С. 122–126.

9. Онишко С. В. Фінансове забезпечення інноваційного розвитку : монографія. Ірпінь : Нац. акад. ДПС України, 2004. 434 с.

10. Осьмірко І. В. Система фінансового забезпечення інноваційного розвитку: поняття, структура та принципи функціонування. *Бізнес Інформ*. 2012. № 7. С. 47–49.

11. Присяжнюк А. Ю. Управління інноваційною діяльністю в контексті формування фінансових потоків : монографія. Київ: ДКС «Центр», 2011. 211 с.

REFERENCES

Bilyk, R. S. "Mekhanizm finansovoho zabezpechennia innovatsiinoho rozvytku v umovakh hlobalizatsii" [Mechanism of financial support of innovative development in the conditions

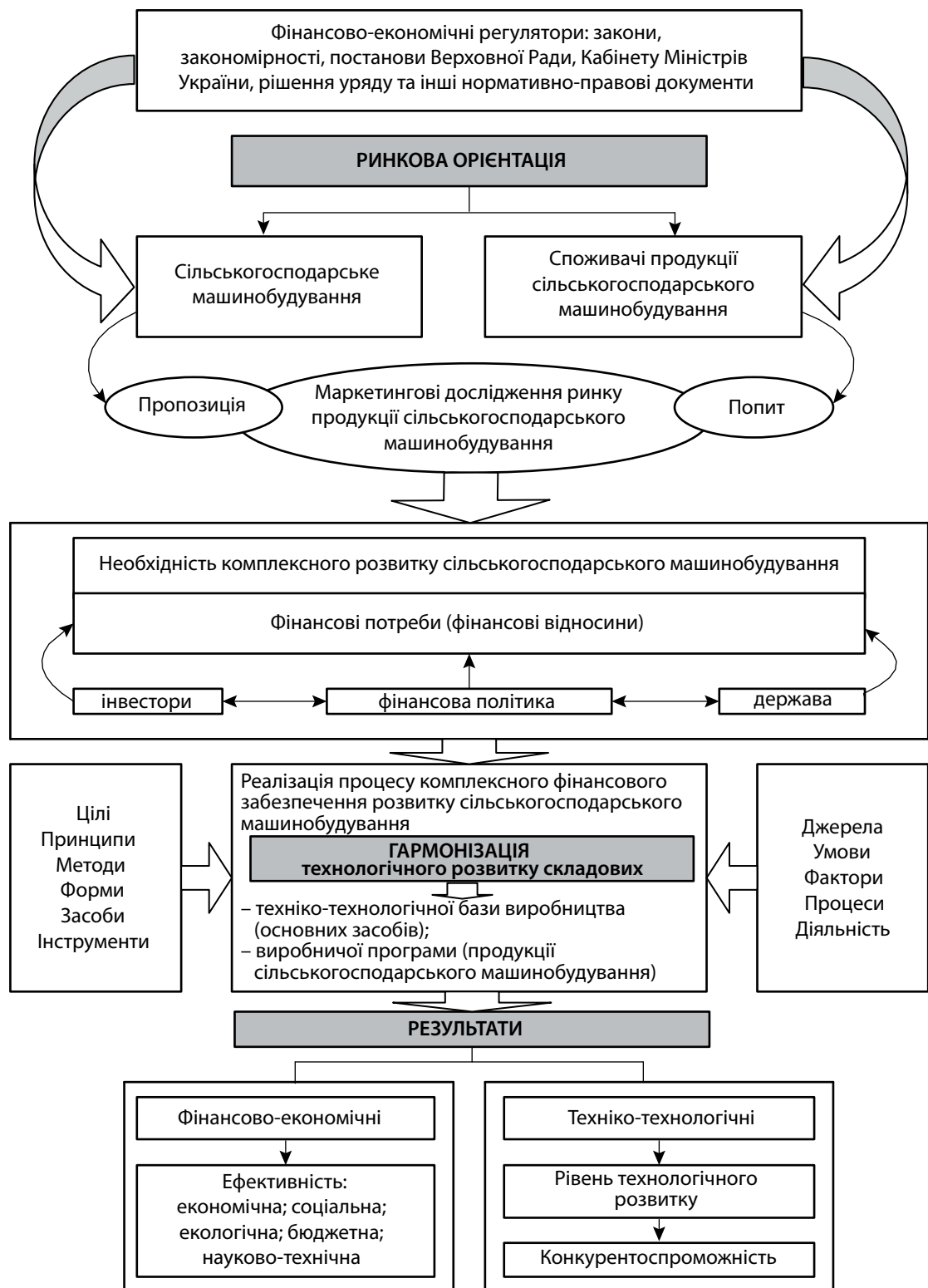

Рис. 4. Схема формування маркетингового комплексно-гармонізаційного механізму розвитку сільськогосподарського машинобудування

of globalization]. *Aktualni problemy mizhnarodnykh vidnosyn*, no. 117 (2) (2013): 148-155.

Holub, Yu. O. "Kredytna skladova finansovoho zabezpechennia diialnosti subiektiv hospodariuvannia" [Credit component of financial provision of business entities]: *avtoref. dys. ... kand. ekon. nauk*: 08.00.08, 2011.

Ilna, K. O. "Formuvannia systemy finansovoho zabezpechennia innovatsiinoho rozvytku u vidkrytii ekonomitsi Ukrainy" [Formation of financial support of innovative development in the open economy of Ukraine]: *avtoref. dys. ... kand. ekon. nauk*: 08.00.08, 2011.

Kishchenko, H. V. "Finansove zabezpechennia rozvytku subiektiv naftovoho biznesu" [Financial support for the devel-

opment of oil business entities]: *avtoref. dys. ... kand. ekon. nauk : 08.00.08*, 2011.

Kolodiziev, O. M. "Finansove zabezpechennia innovatsiinoho rozvytku natsionalnoi ekonomiky" [Financial support of innovative development of the national economy]: *dys. ... d-ra ekon. nauk : 08.00.08*, 2010.

Onyshko, C. V., and Onyshko, C. V. "Finansovy rynok v systemi dzherel finansovoho zabezpechennia innovatsiino-orientovanoho rozvytku Ukrainy" [Financial market in the system of sources of financial support of innovation-oriented development of Ukraine]. *Naukovyi visnyk Polissia*, no. 2 (2016): 122-126.

Onyshko, S. V. *Finansove zabezpechennia innovatsiinoho rozvytku* [Financial support of innovative development]. Irpin: Nats. akad. DPS Ukrainy, 2004.

Osmirko, I. V. "Systema finansovoho zabezpechennia innovatsiinoho rozvytku: poniattia, struktura ta pryntsyipy funk-

sionuvannia" [System of financial support of innovative development: concept, structure and principles of functioning]. *Biznes Inform*, no. 7 (2012): 47-49.

Prysiazhniuk, A. Yu. *Upravlinnia innovatsiinoiu diialnistiu v konteksti formuvannia finansovykh potokiv* [Management of innovative activity in the context of financial flows formation]. Kyiv: DKS «Tsentr», 2011.

Yepifanova, I. Yu. "Teoretychni aspekty finansovoho zabezpechennia innovatsiinoi diialnosti promyslovykh pidpriemstv" [Theoretical aspects of financial support of innovative activity of industrial enterprises]. *Ekonomichniy chasopys-XXI*, no. 2 (2012): 30-32.

Zabashkanskyi, M. M. "Finansove zabezpechennia komunalnoi sfery" [Financial support of the communal sphere]: *avtoref. dys. ... kand. ekon. nauk : 08.00.08*, 2009.